

**NOTA betreffende de conformiteit van het Belgische recht met het
Verdrag van de Raad van Europa betreffende de computercriminaliteit**

In deze nota wordt bondig nagegaan in welke mate het Belgische positieve recht in overeenstemming is met de bepalingen van het Verdrag van de Raad van Europa betreffende de computercriminaliteit, en of wetwijzigingen noodzakelijk zijn om te voldoen aan de internationale verplichtingen.

Bepalingen van het Verdrag

- De Belgische wetgever heeft bij de uitwerking van de wet van 28 november 2000 betreffende de informaticacriminaliteit rekening gehouden met de snelle evolutie van de technologie, zodat de terminologie van de wet technologieneutraal is. Er is dus geen aanpassing van het Belgische recht nodig voor wat betreft de terminologie gebruikt in het Verdrag.
- Voor wat betreft het misdrijf van **onrechtmatige toegang**, voorzien in artikel 2 van het Verdrag, is artikel 550bis van het Strafwetboek, ingevoerd door artikel 6 van de wet van 28 november 2000 betreffende de informaticacriminaliteit (B.S. 3 februari 2001) conform aan artikel 2 van het Verdrag en vereist het dus geen aanpassing van het Belgische recht. In artikel 550bis, §1 (externe hacking) is enkel algemeen opzet vereist. Artikel 550bis, §2 echter vereist voor wat betreft het misdrijf van interne hacking een bedrieglijk opzet of het oogmerk om te schaden. Bijgevolg zal België een verklaring moeten afleggen in die zin, in overeenstemming met artikel 40 van het Verdrag, om zich op die mogelijkheid te kunnen beroepen.
- Voor wat betreft het misdrijf van **onrechtmatige toegang**, voorzien in artikel 3 van het Verdrag, zijn de artikelen 259bis en 314bis van het Strafwetboek, ingevoegd door de artikelen 1 en 2 van de wet van 30 juni 1994 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het afluisteren, kennismaken en opnemen van privé-communicatie en –telecommunicatie (B.S. 24 januari 1995) in overeenstemming met artikel 3 van het Verdrag. De begrippen communicatie en telecommunicatie, die in de wet gebruikt worden, dekken alle moderne vormen van telematica, zoals de elektronische overdracht van gegevens tussen informaticasystemen (Parl. St., Senaat, 1992-1993, nr. 843/1, p. 3 en 7). Dit artikel vereist dus geen aanpassing van het Belgische recht.
- Voor wat betreft de **schending van de integriteit van gegevens**, voorzien in artikel 4 van het Verdrag, beantwoordt het Belgische recht in ruime mate aan de eisen van dit artikel dankzij artikel 550ter van het Strafwetboek, ingevoerd door artikel 6 van de wet van 28 november 2000 betreffende de informaticacriminaliteit (B.S. 3 februari 2001) en gewijzigd door artikel 6 van de wet van 15 mei 2006 tot wijziging van de artikelen 259bis, 314bis, 504quater, 550bis en 550ter van het Strafwetboek (B.S. 12 september 2006).
- Voor wat betreft de **schending van de integriteit van een computersysteem**, voorzien in artikel 5 van de Overeenkomst, beantwoordt artikel 550ter van het Strafwetboek, ingevoerd door artikel 6 van de wet van 28 november 2000 betreffende de informaticacriminaliteit (B.S. 3 februari 2001) en gewijzigd door artikel 6 van de wet van 15 mei 2006 tot wijziging van de artikelen 259bis, 314bis, 504quater, 550bis en 550ter van het Strafwetboek (B.S. 12 september 2006) in ruime mate aan de eisen van de Overeenkomst.

- Voor wat betreft het **misbruik van instrumenten**, voorzien in artikel 6 van het Verdrag, kent het Belgische recht al dit misdrijf in de artikelen 550bis, §5 en 550ter, §4 van het Strafwetboek, ingevoerd door artikel 6 van de wet van 28 november 2000 betreffende de informaticacriminaliteit (B.S. 3 februari 2001) en gewijzigd door de wet van 15 mei 2006 tot wijziging van de artikelen 259bis, 314bis, 504quater, 550bis en 550ter van het Strafwetboek (B.S. 12 september 2006). Ook de artikelen 259bis en 314bis werden gewijzigd bij de wet van 15 mei 2006 tot wijziging van de artikelen 259bis, 314bis, 504quater, 550bis en 550ter van het Strafwetboek, en beogen voortaan de instrumenten, met inbegrip van informaticagegevens, die voor onrechtmatige onderscheppingen kunnen gebruikt worden.
- Wat **computervervalsing** betreft, bepaald in artikel 7 van het Verdrag, is artikel 210bis van het Strafwetboek, ingevoerd door artikel 4 van de wet van 28 november 2000 betreffende de informaticacriminaliteit (B.S. 3 februari 2001), in overeenstemming met artikel 7 van het Verdrag. Dit artikel vereist dus geen enkele aanpassing van het Belgische recht. Niettemin vereist artikel 193 van het Strafwetboek dat de valsheid in informatica gepleegd wordt met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden. Bijgevolg zal België een verklaring moeten afleggen in die zin, in overeenstemming met artikel 40 van het Verdrag, om zich op die mogelijkheid te kunnen beroepen.
- Voor wat betreft **computerfraude**, voorzien in artikel 8 van het Verdrag, is artikel 504quater van het Strafwetboek, ingevoerd door artikel 5 van de wet van 28 november 2000 betreffende de informaticacriminaliteit (B.S. 03 februari 2001) en gewijzigd door de wet van 15 mei 2006 tot wijziging van de artikelen 259bis, 314bis, 504quater, 550bis en 550ter van het Strafwetboek (B.S. 12 september 2006) in ruime mate in overeenstemming met artikel 8 van het Verdrag.
- Voor wat betreft de misdrijven met betrekking tot **kinderpornografie**, voorzien in artikel 9 van het Verdrag, is artikel 383bis van het Strafwetboek in overeenstemming met dit artikel. Het Strafwetboek stelt zowel de pornografie waarbij minderjarigen betrokken zijn als die waarbij ze afgebeeld worden, strafbaar. Het artikel is ook van toepassing op virtuele beelden (Senaat, 1999-2000, n²-280/5). Dit artikel vereist dus geen enkele aanpassing van het Belgische recht.
- Voor wat betreft de **inbreuken op de intellectuele eigendom en op de naburige rechten**, voorzien in artikel 10 van het Verdrag, bestraffen de artikelen 79bis tot 81 van de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, gewijzigd door de wet van 8 juni 2008 houdende diverse bepalingen de namaak met een gevangenisstraf. Dit artikel vereist dus geen enkele aanpassing van het Belgische recht.
- Artikel 11 legt de verplichting op om **de medeplichtigheid en de poging** tot het plegen van bepaalde gedragingen voorzien door het Verdrag te bestraffen. De strafbepalingen van ons recht eerbiedigen deze bepaling.
- Artikel 5 van het Strafwetboek, ingevoerd door de wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen (B.S. 22 juni 1999), voorziet de **strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen**, voor gelijk welk misdrijf. Het Belgische recht beantwoordt dus aan de eisen van artikel 12 van het Verdrag. Dit artikel vereist dus geen enkele wijziging van het Belgische recht.
- Artikel 13, over **sancties en maatregelen**, verplicht de Staten om, voor de natuurlijke personen, sancties goed te keuren die doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn, met inbegrip van vrijheidsstraffen, om de door het Verdrag strafbaar gestelde misdrijven te bestraffen. De strafbepalingen van ons recht eerbiedigen deze eisen. Wat de

rechtspersonen betreft, moeten de Staten doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke of niet-strafrechtelijke sancties voorzien, met inbegrip van geldstraffen. Artikel 5 van het Strafwetboek, ingevoerd door de wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen (B.S. 22 juni 1999), voorziet in de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen, ongeacht het misdrijf dat ze gepleegd hebben. De sancties voor de rechtspersonen zijn voorzien in de artikelen 7bis, 35 tot 37bis en 41bis van het Strafwetboek. Het Belgische recht beantwoordt aan de eisen van artikel 13 van de Overeenkomst. Dit artikel vereist dus geen enkele wijziging van het Belgische recht.

- **De snelle bewaring van opgeslagen computergegevens**, voorzien in artikel 16 van het Verdrag, is niet door het Belgische recht voorzien. België zal dus zijn wetgeving dienovereenkomstig moeten wijzigen.
- Artikel 17 van het Verdrag behandelt de **snelle bewaring en de onthulling van verkeersgegevens**. Deze maatregel is niet door ons recht voorzien. België zal dus zijn wetgeving dienovereenkomstig moeten wijzigen.
- In het Belgische recht wordt **het bevel tot overlegging**, voorzien in artikel 18 van het Verdrag, niet specifiek gereguleerd. Nochtans kan de onderzoeksrechter beroep doen op alle onderzoeksmiddelen, behalve degene het voorwerp uitmaken van een verbod of een wettelijke regeling en degene die in strijd zijn met de mensenrechten en met het principe van de eerlijkheid van de bewijsvergaring zijn. Aangezien het bevel tot overlegging een dwangmaatregel is die de individuele vrijheden aantast, valt zij onder de bevoegdheid van de onderzoeksrechter.
- Voor wat betreft de **doorzoeking en de onthulling van verkeersgegevens**, laten de artikelen 39bis, 88ter, 88quater en 89 van het Wetboek van Strafvordering, ingevoerd door de artikelen 7, 8, 9 en 10 van de wet van 28 november 2000 betreffende de informaticacriminaliteit (B.S. 3 februari 2001) het Belgische recht toe om in overeenstemming te zijn met de bepalingen van artikel 19 van het Verdrag. Dit artikel vereist dus geen enkele aanpassing van het Belgische recht.
- Voor wat betreft de **real time vergaring van verkeersgegevens**, bepaald in artikel 20 van het Verdrag, voorziet artikel 88bis van het Wetboek van Strafvordering de mogelijkheid voor de onderzoeksrechter, of voor de procureur des Konings ingeval van ontdekking op heterdaad van bepaalde ernstige misdrijven, om tot de opsporing en de lokalisatie van telecommunicatie over te gaan. Het artikel voorziet in de verplichte medewerking, op straffe van sancties, door de operatoren van telecommunicatienetwerken en de verstrekkers van telecommunicatiediensten. Iedere persoon die kennis krijgt van de maatregel of daaraan zijn medewerking verleent, is tot geheimhouding verplicht. Dit artikel vereist dus geen enkele aanpassing van het Belgische recht.
- Wat **de onderschepping van inhoudsgegevens** betreft, bepaald in artikel 21 van het Verdrag, voorzien de artikelen 90ter en volgende van het Wetboek van Strafvordering in de mogelijkheid voor de onderzoeksrechter, en ingeval van ontdekking op heterdaad van een beperkt aantal ernstige misdrijven ook voor de procureur des Konings, om privé-communicatie en –telecommunicatie af te luisteren, er kennis van te nemen en op te nemen tijdens de overbrenging ervan. Het artikel voorziet in de verplichte medewerking, op straffe van sancties, door de operatoren van telecommunicatienetwerken en de verstrekkers van telecommunicatiediensten. Iedere persoon die kennis krijgt van de maatregel of daaraan zijn medewerking verleent, is tot geheimhouding verplicht. Dit artikel vereist dus geen enkele aanpassing van het Belgische recht.

- De **rechtsmacht** wordt geregeld door artikel 22 van het Verdrag. In het Belgische recht wordt het principe van de territoriale bevoegdheid bekrachtigd door artikel 3 van het Strafwetboek. De rechtsmacht van de Belgische rechter is uitgebreid tot de misdrijven gepleegd aan boord van een onder Belgische vlag varend schip of begaan aan boord van een luchtvaartuig dat in België is ingeschreven. Artikel 36 van de wet van 27 juni 1937 betreffende de regeling van de luchtvaart bepaalt dat misdrijven gepleegd tijdens de vlucht aan boord van een Belgisch luchtvaartuig geacht worden in België te zijn gepleegd. België zal zich dus in overeenstemming met artikel 42 van het Verdrag het recht moeten voorbehouden om artikel 22.1 c van het Verdrag slechts toe te passen als deze specifieke voorwaarde verwezenlijkt is.

Het Belgische recht bekrachtigt het actieve personaliteitsbeginsel in artikel 7 van de wet van 17 april 1878 houdende de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering. Volgens dit artikel kan iedere Belg die zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig maakt aan een feit dat door de Belgische wet misdaad of wanbedrijf wordt genoemd, in België vervolgd worden indien op het feit straf gesteld is door de wet van het land waar het is gepleegd en indien de dader in België wordt gevonden. Als het slachtoffer een vreemdeling is, wordt bovendien een voorafgaande klacht van laatstgenoemde of zijn familie, of een officieel bericht van de overheid van het land waar het misdrijf is gepleegd, geëist. België zal zich dus in overeenstemming met artikel 42 van het Verdrag het recht moeten voorbehouden om artikel 22.1 c van het Verdrag slechts toe te passen als deze specifieke voorwaarde verwezenlijkt is.

- De andere bepalingen van het Verdrag vereisen geen wijzigingen van het Belgische recht.

CONCLUSIE

- Een aantal kleine wetgevende aanpassingen zullen noodzakelijk zijn om aan de internationale verplichtingen vervat in het Verdrag van de Raad van Europa betreffende de computercriminaliteit te voldoen, meer bepaald voor wat betreft de snelle bewaring van opgeslagen computergegevens en de snelle bewaring en onthulling van verkeersgegevens.
- De volgende artikelen van het Verdrag zullen het voorwerp moeten zijn van een verklaring van België:
  - Artikel 2: Artikel 550bis §2 van het Strafwetboek vereist voor wat betreft het misdrijf van interne hacking een bedrieglijk opzet of het oogmerk om te schaden. Bijgevolg zal België een verklaring moeten afleggen in die zin.
  - Artikel 7: Aangezien artikel 193 van het Strafwetboek vereist dat de valsheid in informatica gepleegd wordt met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, zal België een verklaring in deze richting moeten afleggen.
- Tot slot, om in overeenstemming te zijn met de wet van 28 november 2000 betreffende de informaticacriminaliteit en met andere relevante wetten, zal België voorbehouden moeten maken bij de volgende artikelen van het Verdrag:
  - Artikel 22.1.c van het Verdrag: Artikel 36 van de wet van 27 juni 1937 betreffende de regeling van de luchtvaart bepaalt dat misdrijven gepleegd tijdens de vlucht aan boord van een Belgisch luchtvaartuig geacht worden in België te zijn gepleegd. België zal zich dus in overeenstemming met artikel 42 van het Verdrag het recht moeten voorbehouden om artikel 22.1 c van het

Verdrag slechts toe te passen als deze specifieke voorwaarde verwezenlijkt is.

- België zal zich het recht moeten voorbehouden om artikel 22.1 d van het Verdrag slechts toe te passen op Belgen die zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig gemaakt hebben indien het gaat om een feit dat door de Belgische wet misdaad of wanbedrijf wordt genoemd, indien op het feit straf gesteld is door de wet van het land waar het is gepleegd en indien de dader in België wordt gevonden. Bovendien zal de vervolging slechts mogelijk zijn worden, als het slachtoffer een vreemdeling is, na voorafgaande klacht van laatstgenoemde of zijn familie, of een officieel bericht van de overheid van het land waar het misdrijf is gepleegd.

* * *